

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Campanili, Et Campanis. Cap. Decimvmqvarvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

cundum morem Romanæ ecclesiæ, quæ omnia cum supradictis ad no- tentur in inuentario ipsius ecclesiæ, & si opus fuerit pro modo facultatū habeantur necessaria de libris, & vestibus, iux. qualitatem colorum, quibus vtitur sancta Romana ecclesiæ: nec ipsa bona faciliter extrahantur, aut accommodentur, adsint purifica toria, vela pro crucibus, & calicibus,

bursæ corporalium, nec patiatur ve- stimentis festiuis vti diebus ferialibus & ex practica alia, quæ viderit esse opportuna, maxime construatur ora- torium ad quod sacerdotes genufle- xi finita Missa, & ante reddant gratias Deo Opt. Max. ipsumq. precetur pro beneficis acceptis, sit fons seu, lauato rium pro manibus, cum suo sacrario, vt infra etiam dicemus.

DE CAMPANILI, ET CAMPANIS.

CAP. DECIMVMQVARTVM.

S V M M A R I V M.

1 Campanile dicitur construi ad ho- norem ecclesiarum.	11 Campanella pulsatur in eleuatione corporis Christi.
2 Campana vnde dicitur, ad quæ signa pulsatur, nu. 3.	12 Campana non pulsantur tempore in- terdicti. Licet possit predicari ver- bum Dei, nu. 13.
4 Possessio beneficij denotatur per pulsa- tionem campana.	14 Sarraceni non vtuntur campanis, et quare & quibus signis vtantur lo- co ipsarum.
5 Campana debent esse in omni ecclesia, & quid in oratorijs.	15 Episcopus in visitatione campanarū ad quæ aduertat.
6 Monasteria quot campanas debent habere.	16 Oratio dicenda ad pulsationem cam- pana pro virgine sero, & mane.
7 Campana quare benedicuntur? Et quomodo pulsantur pro mortuis. num. 8.	
9 Campana prolixius sonantur in fe-	

AD decorem, honorem, & or-
natum ecclesiarum. † Et ad
magnam deuotionem præ-
ferentes Christiani in ædi-
ficatione ipsarū, in omnibus fere con-
struunt campanilla seu pinnacula,
etiam in excessiua, & pulchra, & mi-
ra altitudine, vt scribit, Cassan. in sua
glor. mund. part. 12. confid. 63. va-
rijs campanis ornando, quæ, & post

modum pars ecclesiæ dicuntur, ideo
visitatione indigent, & de quibus
primo dicitur. † Quod campana di-
citur a campania, secundum Abb. in
capitulo primo de offic. custod. ex eo
quod ibi primum eius vsus fuerit, &
Gul. in ration. libro primo, capit. 4.
Ciuitati Nolanæ tribuit, licet de mi-
noribus vasibus, & exinde populus
ad diuina conuocatur, sicuti in vete-
ri

ri testamento, vt legitur in lib. n. c. 10. per tumbas argenteas, & ibid. n. 3. & n. 11. de sex generibus tintinnabulo-
 3 rum quibus vtitur ecclesia. † Per cuius campanæ sonum plura significan-
 tur, vt cōgregandi Concilium, exeun-
 di ad bellum, horarū, gratiarum, actio-
 nis, pro funere alicuius, excommuni-
 cationis, gaudij, honoris, alicuius per-
 sonæ intrantis in Ciuitatem, item ad
 ignem extinguēdum ad tempestates
 remouendas, lectum intrandi, vniuer-
 sitatem ad parlamenta conuocandi,
 festa designandi, clerum ad capitula,
 Missas aliaq. diuina officia immitan-
 di gl. per illum tex. in c. si capitulo de
 concess. præb. lib. 6. ad mouendum se-
 ditionem, vt pluries videmus pulsando,
 & clamando, all'arme, all'arme
 super quo, sine licentiā est pœna capi-
 titis. Albe. de Ros. in l. capitaliū §. so-
 lent. ff. de pœnis. Cassan. in consuet.
 burg rub. 1. nu. 50. Boss. de crim læs.
 maiest n. 35. Item dandi dominiū alicuius
 ciuitatis. alicui cum acclamatio-
 ne campanarum, & cum lætitia viuat
 viuas dñs. l. 7. C. de q. lib. 12. Boer. in
 tract. de cust. clau. fol. 12. col. 1. in ve-
 teri testamento consuetum, cum Po-
 pulus habito Rege Saule a Domino
 per medium Samuelis Prophetæ cla-
 mauit. Viuat Rex. legitur lib. 1. Reg.
 4 c. 10. † Item, & eius sonus signum est
 possessionis accipiendę in beneficio,
 vel adeptæ, vt cōiter obseruamus, cū
 ad ecclesiam, ex eo itur. not. Rebuff.
 in sua pract. ben. de mis. in pos. n. 32.
 quod est notādum, sicuti de baroni-
 bus. & domicellis, qui in signum do-
 minij alicuius castri noui coram vas-
 falis, accipi pugillum terræ solitum
 est, & postea ad castrum, cum accla-
 mationibus, & fragantibus rumori-

bus, vel quando ad rumores homines
 vocantur, vt superdictum est: & not.
 Moder. campan. in c. regn. 8; . & in
 multis monasterijs ad silentium indi-
 cendum. † Et debēt campanæ esse in
 omni ecclesia & beneficio. Io. de Sel.
 de benef. r. p. q. 5. n. 82. publice tamē
 & in oratorijs non possunt haberi si-
 ne licentiā episcopi. de priuil. c. pa-
 tentibus, vbi bonus text. & allegat
 Alph. Aluar. in suo Spec. c. 13. fol. 37.
 vbi arguitur posse procedi contra
 exemptos per gl. quia in ipsis datur
 subiectio, & sumus in quibus auctori-
 tas episcopi ad denotandum locum
 sacrum requiritur: ergo priuatus non
 potest ad libitum campanas erigere.
 6 † Monasteria vero vnam tātum cam-
 panam deberent habere, ex quo non
 habent populum, vt dicit Abb. in d.
 c. patentibus. de quo scribit Alb. fuisse
 maximam quæstionem in curia
 Romana, sed experientia docet, q̄ nō
 vna contentantur, sed plures volunt
 habere, & grandes contra constitut.
 Io. 22. sum. Pont. in extrauag. quia
 cunctos, §. Nos, præmissis de offic.
 cust. in com & pluries sunt ecclesiæ
 monasteriorum habentes maiores in
 numero, quantitate, & magnitudine
 campanas, quam nō habent ecclesiæ
 cathedrales, sed illas pulsare non de-
 bent, nec possunt in sabbato maioris
 hebdomadę, antequā pulsentur in ec-
 clesia cathedrali, vel parochiali, aut
 matri, propter honorē ipsius eccle-
 siæ cathedralis, & matri ex const.
 Conc. Later. sub Leone X. an. 1516
 incip. Sacro approbante, § & vt debi-
 tus sub pœna ducatorū centū, q̄ est
 7 notandum. † Exorcizantur autem, &
 benedicuntur campanæ, vt per illarum
 sonitum expellātur hostes exte-
 rius,

rius, & omnes insidiæ inimici, fragor grandinum, procella turbinū, impetus tempestatum, & fulgurū infesta tonitrua, & ventorum flamina, suspēdantur, spiritus procellarum & aereę tēpestates prosternantur. Gul. vbi supra Viguer. in cathol. instit. de exorc. verl. 3. nu. 217. l. 6. & tū fideles audiētes sint intenti orationibus, pro imminentibus periculis. Io. de Selu. ead. q. 5. vers. quartum requisitum ideo dicimus prohibitum esse campanarum signo vti ad significandum iustitiam dānatorum, prout etiam id aduertit in synod. prou. Medio. quod nec bene seruatur. † Cum vero pro funere, & exequijs pulsantur, varie obseruatur, vt p̄ sacerdote tot vicibus, quot ordinibus est insignitus, & vltimo omnes, & sic in omni ecclesiastico eadē ratione attēta, pro laicis masculis ter sonātur, pro feminis bis rationē assignat Io. de Sel. in ipsa q. 5. & tunc populus orat pro eius anima, vt Deus accipiat eā in sancta pace, & obseruatur in multis ecclesijs, in alijs non, sed indistincte, ex inaduertentia potius, quam ratione particulari. † In festis, & dominicis diebus debēt campanæ prolixius sonari, quam in alijs ferialibus, cum iisdem diebus omnes tenentur ad ecclesias sub præcepto accedere ad Missas audiendas: per earum fortem, & durabilem sonitū excitantur dormiētes, & pigri, quia iā tēpus est de somno surgere. Apostol. ad Rom. c. 13. quibus diebus ab ecclesia ordinatis, omnes fideles in vnum in ecclesia vniti laudes Deo debitas persoluerent, & ad imitationem cælestis illius exercitus cātantis cōtinuo. Sanctus, Sanctus, benedictus qui venit in nomine domini &c. † Sitēt

autem campanæ triduo ante Pascha cū eo tempore per mortē Christi filuerint Apostoli & prædicatores per campanas designati iux. illud in omnem terram exiuit sonus eorū & in fines terræ verba eorū & quia Domino tradito a Iuda ingrato oēs dereliquerūt eum. Matr. cap. 26. idq. etiā per denudationem altariū significatur in 5. fer. maior. ebdom. Gul. in ration. lib. cap. 76. non autem dereliquit eum Gloriosa Virgo eius mater de qua canit ecclesia.

*Stabat mater dolorosa,
Iuxta Crucem lachrymosa,
Dum pendebat filius.*

Sicuti de omnibus candelis extinctis in eius officio, præter vltimam denotantem fidem, quæ in sola Virgine remansit, per quam postea omnes fideles edocti, & illuminati sunt. Gul. eod. lib. 6. c. 72 nu. 24. & sic nūquā deficiet fides Petri, quia Christus orauit patrem. Luc. c. 22. † Sed campanella pulsatur ad elevationē sacratissimi corporis Christi, & dum ducitur sancta Eucharistia ad infirmum, vt eius sonitu præmonitus populus sit præparatus ad adorandum dominū nostrū Iesum Christum Regē Regū, & dominū Dominantiū in salutarī hostia contentū. Gul. eo. trac. lib. 4. cap. 41. in fine conuenit, vt signa præcedant, tubæ canent, omnia moueantur, cū transit salutaris hostia, & viaticum cuiuscūq. fidelis, nam, & magnos (in multis videmus) terrestres, tubam sonantē præcederet, vsus multorum habet: & intrante ipso Domino Hierosolymam commota est vniuersa ciuitas dicens; quis est hic? Matth. cap. 21. Tempore tamen interdicti campanas pulsari non per-

permittitur, cum sit prohibitus ingressus, silentium tenetur. Calder. de inter. nu. 45. & sic non completur officium vocandi gentes ad ecclesiam, quamuis pulsentur sero, & mane pro salutatione Angelica, potius consuetudine, ut dicit quidam doctor, quā de iure, admittitur tamē propter honorē gloriosæ Virginis, ut a cunctis laudetur, & veneretur, pariterq. præcetur pro nostris necessitatibus. de quo infra hoc lib. cap. 20. nu. 31. & supra cap. 11. nu. 4. † Pro prædicatione verbi Dei conceditur, quia, & ipsa non impeditur causa interdicti lati, unde sonari potest, dummodo non fiat in fraudē. not. Cald in clem. 26. quæst. de sent. excommun. argu. cap. responso eod. tit. quia verbi Dei multo plurius est necessaria prædicatio, ut non minus verbum Dei, quā corpus Christi. ex August. 1. q. 1. cap. interrogo. ex multis vtilitatibus inde provenientibus de quibus infra. c. 18. differitur, cum gentiles, & alij infideles admittantur ad audiendum verbum Christi de conf. dist. 1. c. episcopus nullū, & hoc de interdicto, tam de generali, quam de particulari respectu illius ecclesiæ, seu loci. † Sarraceni vero (apud quos nihil boni inveniri potest, quod sit eis meritorium ad vitam æternam cum sint extra ecclesiam per S. Thom. 2. 2. quæst. 10. art. 4.) non utuntur campanis, licet eas multum commendent, sed loco ipsarum faciunt certa signa, quæ notanter scribit glo iuris nostri, in clem. 1. de iud. & sar. in illis verbis Zabazala, per suos sacerdotes supra turrim mesquitā quadratam, submittens verba vocantia populum, quo conuento docent ipsi legem, quam habent in

Alcorano, sicuti Iudæi in falsis libris Talmut, Sebamoth, Abodozera, cum alijs enumeratis per Marquad. Susan. de iud. & infid. 3. par. cap. 1. num. 49. † In his igitur visitandis inquirat episcopus locum campanilis, si campanæ sunt benedictæ, & quidquid ad pulsationem campanarum pertinet, adsint necessaria, provideatq. ut sacristæ siue alij, ad quos spectat, eas sonent iuxta varietatem temporum, & dierum, & festorum, & iuxta laudabilem consuetudinem ecclesiæ ad Missas, ad officium, ad horas, & ne prætextu pulsationis ipsarum, aliquid cæturpis quæstus solvatur, vel extorqueatur, & præsertim quod summo mane, meridie, & sero pulsetur campana ad orationem dominicam, & salutationem Angelicam dicendo illos versus. † Ad primū. Angelus Domini annunciauit Mariæ, & cōcepit de spiritu Sancto. Ad secundum. Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Ad tertium sonum. Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, dicendo in vno quoq. versu, Semel salutationem Angelicā, vel ad gratiarū actionem, quā quotidie Deo habere debemus, ne reddamur ingrati pro tantis beneficijs nobis collatis, & etiam orando contra imminetia pericula, illudq. statuatur, ut congruenti ordine pulsantur paulisper ante Missas, officia, horas, ut clerici conveniant in choro & si qui sunt laici, se preparēt ad audiendas laudes diuinas, neq; ad alias personas pateat aditus, ut maleficis, strighis prohibeatur accessus, ad hoc ne quid obscenum in eis committant, ut scribit Paul. Grill. de sortileg. quæst. 11.